

VAN VLOEKEN TOT ZEGENEN

Het is vandaag 11 november, einde van de oorlog. "Godverdomme!" zegt de soldaat die de laatste dag van de oorlog sneuvelt en ontwaakt bij Sint-Pieter aan de hemelpoort nadat hij zich gedurende vier jaar met succes gebukt heeft voor alle rondvliegende kogels en granaten.

Evengoed hoop ik dat God vervloekt wordt door hem die bij een bomaanslag beide benen verliest en op tv de boodschap hoort en ziet: "Inch Allah", als god het wil zullen wij de overwinnaars zijn. Dan denk ik uitermate geërgerd: "Zijn ze daar weer, kan god niet van het wereldtoneel verdwijnen, mee opgeruimd met de groenbak van Etienne Vermeersch?". En één, ik heb geen zin in religieuze tolerantie, weg met Allah zolang daar een hatelijke Inch vóór staat, desnoods weg met alle godsdienst, zonder gebruik van bommen uiteraard, laat ons bidden. Of: stel je voor dat je een vrouw bent, je werd verkracht en werd zwanger en je geloof zegt je dat God elk leven heeft gewild (méér zeg ik niet), wat in oorsprong een boodschap van liefde is. Ik zie mij in stilte zeggen en bidden:" Waar moet ik met jou, God, nu naartoe?" Kan God zich niet even laten zien en eens en voor altijd openbaren dat Hij niet bestaat, dat Hij er niet staat, zoals ik hier sta, los van mij en mij bespiedend van achter de hoek van de eeuwigheid, waar ik Hem onvermijdelijk zal tegenkomen?

Ik citeer Oosterhuis: *"Ik huil wat af – mijn ogen blind – doodmoe, ik staar in mist – ontwaar mijn vijand – schreeuw zonder geluid"*.

In september & oktober kon ik deelnemen aan 'Tralies uit de weg', groeps gesprekken met gevangenen. Als gesprekstechniek werden foto's aangeboden en door de deelnemers uitgekozen in zover ze voor hem of haar een bepaalde betekenis hebben. Eén van de gevangenen, een man van net dertig, had in zijn jeugd nooit goedheid gekend in het eigen gezin. Vader was weg en vervangen door wisselende 'Marokkanen', moeder was dronken. Van hem werd nooit iets verwacht. Hij deed wat hij wou en verliet het huis op 15-jarige leeftijd. Gevraagd naar vertrouwenspersonen in zijn kinderjaren of jeugd keek hij met onbegrijpende blik en wist niemand te noemen. Om iets over zichzelf te zeggen koos hij twee foto's, één met een kaartenhuisje, moeilijk in evenwicht te houden en symbool van zijn kwetsbaarheid, anderzijds de foto van een familie: vader, moeder en drie kinderen, lachend naar de fotograaf, teken van zijn verlangen naar iets wat hij te weinig had beleefd maar toch kende, waarschijnlijk omdat hij als kleine jongen dit had gezien bij het gezin van een schoolkameraadje waar hij regelmatig mocht gaan spelen. Van vloek naar zegen: niemand heeft hem hoorbaar, zichtbaar gezegend en zijn leven is nog steeds een onstabiel kaartenhuisje. Anderzijds verbaast hij mij wanneer hij tijdens de laatste bijeenkomst zegt dat hij elke morgen 'graag opstaat', iets wat mij niet één ochtend in de gevangenis zou lukken. Met de foto van de gelukkige familie drukt hij zijn verlangen uit naar een leven van goed zijn voor mekaar, iets wat hij net genoeg heeft gezien om het te herkennen.

's Morgens graag opstaan in het gevang, verlangen naar goed zijn, voorlopig zonder vertrouwen dat het zal lukken, is dat misschien of toch weer niet wat we zouden kunnen noemen: leven op hoop van zegen? De uitdrukking '**op hoop van zegen**' zegt dat we niet juist weten hoe het moet en hoe het zal verlopen. Er wordt ruimte gelaten voor mislukking. In die betekenis laat het dan ook ruimte voor rust. Maar dit vraagt om vertrouwen.

Hoop en Zegen. **Hoop** wordt meestal begrepen als 'een verlangen naar'. In zover kunnen we mekaar goed begrijpen, vergezellen en begeleiden. Iets anders is: '*Leven in Hoop*'. Dit situeert zich voorbij het verlangen en voorbij het gezelschap. Het is niet meer een 'uitzien naar' als wel een toestand waarin ik mijzelf beleef, een toestand van vrede en vertrouwen, alleen te ontvangen door de diepe ervaring dat goed zijn voor mekaar mogelijk is nadat ik het gekregen en ook gegeven heb. Het is een toestand die ik enkel door tussenkomst van anderen kan bereiken terwijl ik daarin altijd fundamenteel alleen of eenzaam ben. Misschien leef ik in hoop, dank zij mijn partner. Dit betekent niet automatisch dat ook de partner dezelfde rust deelt.

'Op hoop van Zegen' Vraag eens aan één van jullie oudere kinderen wat zegen is en wacht niet op hun antwoord maar kijk in hun verbijsterde ogen. Wat zou het kunnen betekenen?

Ik neem als leidraad de bijbelse zegen van Isaac: "Als de geur van een akker die door Jahwe is gezegend, dauw van de hemel zal God je geven, vruchtbare grond, met overvloed van koren en most".

Vruchtbare grond en daarover dauw van de hemel. Zegen heeft te maken met volheid van leven. Het volle leven wordt op aarde gekregen en geleefd maar de dauw moet uit de hemel komen. Iemand de zegen geven is geven wat je niet eens zelf hebt, het is altijd een wens, het is een gebed.

Wat zal ik jullie wensen?

Ik wens jullie vooreerst **water**, leven en zuiverheid. Water is leven, scheikundig zijn we voor meer dan 90% water. In dat water kunnen we min of meer dezelfde blijven terwijl we voortdurend veranderen, terwijl we in staat zijn tot actie en interactie. En alle actie maakt vuil, niet in de eerste plaats de industrie of de auto, zij zijn maar het verlengstuk van onze eigen adem en excretie. Water is daarbij essentieel, niet alleen om onszelf te wassen of het huis te kuisen, ook om ons te verversen van eigen afvalstoffen zodat we niet ten onder gaan, vergiftigd door zelfgemaakte toxische stoffen. Water is leven en toch zuiver blijven.

Ik wens jullie vervolgens **wijn**. Want zuiverheid alleen is niet genoeg. Vergeet niet af en toe wijn bij jullie water te doen, voor het genot van de smaak en omdat wijn drinken vraagt om rustig de tijd te nemen. Er zijn werkdagen en er zijn zondagen, die de sleur doorbreken. Het zijn de dagen dat wij ons bestaan mogen vieren, onvoorwaardelijk, hoewel er rondom nog veel werk en miserie is. Het is de dag dat een mooier servies de tafel dekt, dat een glas wijn het water vervangt. Het is de zoendag, de dag wij ons verzoenen, in de eerste plaats met onszelf, ook met de wereld rondom ons. Ik stel voor dat het de dag mag zijn dat we niet kankeren over wat anderen slechter doen, daar hebben we nog zes werkdagen voor.

Nog zijn we niet gezegend. Daartoe hebben we ook **licht** nodig. Voor de gevangene licht aan het eind van een soms lange, duistere tunnel. Licht dat ook ons uit onze gevangenis kan bevrijden. Het is niet het licht van de zon, waardoor we klaar en soms te scherp kunnen zien, het is niet het zonlicht dat ons humeur verblijdt, waarnaar wij zo verlangen en soms ver voor op reis gaan. Het kan wel het nietig licht van de kaars zijn, licht dat we aansteken vanuit het vuur en het verlangen van ons hart, licht waar zelfs de zon geen blijf mee weet. Die kaars zal aangestoken worden, niet op een leuk moment met uitzicht op vakantie, maar op ogenblikken waarop we ons afvragen: "waar zijn wij, waar zijn onze geliefden, wat zijn we hier aan het doen, waar gaan we naartoe?". Het is het licht dat aanwezig brengt wat we niet zelf kunnen maken, dat ook de afwezige ongezien hier aanwezig maakt. Het is daarom het licht van het *onredelijke vertrouwen* dat we van buiten ons als een genade ontvangen als we er ontvankelijk voor zijn en dat we kunnen uitstralen als we ons bevrijd hebben van onze zelfgenoegzaamheid.

Moeten wij, zoals ik het noemde, leven 'op hoop van zegen'? In zover wij aanvaarden dat we het ook niet allemaal juist weten, in zover wij aanvaarden dat iets mag mislukken, en toch niet bij de pakken blijven zitten, is dat best aardig. Maar dit is niet de juiste vraag. De vraag is of we het vertrouwen zullen hebben om, blindelings zoals Isaac, afgaande op geur en goede smaak, de zegen van anderen te aanvaarden en de zegen door te geven aan anderen tot voor onszelf en voor die anderen de Hoop erop volgt. Waarna we onkwetsbaar worden in onze ziel omdat we onze God hervonden hebben die zegt: "Ik zal er zijn".

Jacques Goethals

De Lier – 11 november 2012